

AANBEVELINGEN

COMPLIMENTEN

uit het vierjaarlijks onderzoeksrapport van de Inspectie van het Onderwijs

LEESWIJZER BIJ DEFINITIEF RAPPORT VIERJAARLIJKS ONDERZOEK
D.D. 4-10-2023 VO2805-21442 42269254

Hoofdstuk 2 Resultaten vierjaarlijks onderzoek

Samenvattend oordeel

We stellen vast dat het samenwerkingsverband een positieve rol heeft in het onderwijsveld. Interne en externe betrokkenen die wij spraken hebben veel waardering voor de ondersteuning door en de inzet van het samenwerkingsverband. We concluderen dat het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken realiseert. We constateren dat het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit van het samenwerkingsverband voldoende waarborgt en dat er sprake is van deugdelijk financieel beheer. Tot slot stellen we vast dat de kwaliteit van het onderwijs op de onderzochte standaarden op orde is, ondanks dat we ook tekortkomingen vaststellen.

2.1 Realisatie passend onderwijs

RPO1. Dekkend netwerk van voorzieningen

Het samenwerkingsverband heeft voor alle leerlingen een zo passend mogelijke onderwijsplaats beschikbaar.

Het opdc Connect biedt ruimte voor maatwerk We stimuleren de schoolbesturen en het bestuur van het samenwerkingsverband te werken aan een alternatief, zodat leerlingen een diploma kunnen behalen met daarop de voor de leerling passende identiteit.

RPO2. Regionale samenwerking

De samenwerking met de gemeente verrijkt het dekkend netwerk, afstemming met omliggende gemeenten verdient nu de aandacht. Thuiszitters zijn in beeld en worden waar mogelijk teruggeleid naar school. De samenwerking met gemeenten gaat onder andere over de overgang voor leerlingen met een onderwijszorgarrangement vanuit het primair naar het voortgezet onderwijs, de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp en de ontwikkeling van verdergaande maatwerkprojecten om het aantal thuiszitters terug te dringen. Het bestuur zet zich actief in om deze afspraken ook op school- en leerlingniveau tot resultaten te brengen. Het samenwerkingsverband voert actief beleid in het voorkomen en terugdringen van het aantal thuiszitters. Hierin werkt het bestuur nauw samen met relevante ketenpartners zoals leerplicht, jeugdhulp en zorgaanbieders. Het onderwijszorgarrangement is in samenwerking met de gemeente ontstaan en laat zien dat iedere leerling telt.

Afstemming met omliggende gemeenten kan beter Momenteel ziet het samenwerkingsverband dat de aanvullende jeugdhulp en zorg voor leerlingen die niet woonachtig zijn op GoereeOverflakkee nog achter blijft. Samen met de gemeente GoereeOverflakkee plant het samenwerkingsverband gesprekken in om hierover met de aanpalende gemeenten concrete afspraken te maken en de jeugdhulp en zorg voor iedere leerling toegankelijk te maken.

RPO3. Advisering en beoordeling toelaatbaarheid

Het loket biedt daarnaast de service om jeugdhulp aan te vragen. Hierdoor is ook deze hulp laagdrempelig aan te vragen. De processtappen om het loket te betrekken zijn zorgvuldig opgesteld. Het bestuur behandelt aanvragen voor een toelaatbaarheidsverklaring zorgvuldig en ruim binnen de wettelijke termijn. Het bestuur betreft daarbij de juiste deskundigen, die een onafhankelijk advies uitbrengen waarop het bestuur een besluit neemt. Ouders worden in dit gehele proces goed meegenomen en worden met een brief geïnformeerd over het besluit.

Loket verbindt onderwijsondersteuning en aanvullende jeugdhulp of zorg De processtappen om het loket te betrekken zijn zorgvuldig opgesteld, waarbij er ook taken aan het loket zijn toegevoegd waar de schoolbesturen zelf besluiten over kunnen nemen. Het samenwerkingsverband kan hierin het loket ontlasten. (Variawet)

2.2 Besturing, kwaliteitszorg en ambitie

BKA1. Visie, ambities en doelen

Heldere organisatiestructuur Het bestuur heeft de afgelopen jaren flinke stappen gezet in het verbeteren van de organisatie van het samenwerkingsverband. Dit is zowel gericht op het samenwerkingsverband als op de bureauorganisatie met aandacht voor het verhelderen van de (werk)processen, procedures en afspraken. Hierdoor is een stevige en professionele organisatie ontstaan, waarbij heel duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe de lijntjes lopen. Ook zijn er werkgroepen ingericht die, op inhoud, via vergelijkbare structuren en afspraken en met veel aandacht voor kwaliteit, werken aan de ontwikkeling en evaluatie van het beleid. Doordat er een sterke en overzichtelijke organisatie staat, is het samenwerkingsverband als netwerkorganisatie ook een duidelijk centraal en actief middelpunt voor de regio waar het gaat om passend onderwijs. De duidelijke structuur en informatie van 'het bureau' zorgt voor helderheid bij de scholen over wat de mogelijkheden zijn en bij wie ze terecht kunnen met vragen. Dit is een goede basis van waaruit het samenwerkingsverband en passend onderwijs in de regio verder kan groeien.

De visie en ambities zijn uitgewerkt, doorontwikkeling van het stelsel van kwaliteitszorg We stimuleren het bestuur de ingevulde kijkwijzers op schoolniveau te benutten om de eigen kwaliteitszorg te verrijken. Daarbij wil het bestuur dit schooljaar komen tot vaste ijkmomenten en het hanteren van een norm waarmee het bestuur kan concluderen of het tevreden is met het resultaat. Dat is nodig, omdat het nu niet duidelijk is welke mate van realisatie het minimaal wil zien. Deze verbetering maakt het voor het bestuur mogelijk doelgericht te sturen alsook om een scherpe evaluatie uit te voeren en een goede verantwoording in het jaarverslag te kunnen opnemen.

Het bestuur kan de ambities koppelen aan de financiën Op dit moment is er geen de verbinding tussen de negen ambities in het ondersteuningsplan en de meerjarenbegroting. Door de ambities met financiën te verbinden, ontstaat inzicht waar middelen voor bestemd zijn. Het bestuur beseft dit en stelt zich ten doel op korte termijn te komen tot een beleidsrijke meerjarenbegroting.

Het opdc heeft geen systeem van kwaliteitszorg ingericht Er is binnen het stelsel voor kwaliteitszorg op bestuursniveau geen aandacht voor de kwaliteit van het onderwijs op het opdc. Het bestuur van het samenwerkingsverband is hier wel verantwoordelijk voor.

BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

De samenwerking tussen het bestuur van het samenwerkingsverband, schoolbesturen en gemeente is professioneel en gericht op het verbeteren van het dekkend netwerk.

Zicht en sturing op dekkend netwerk van voorzieningen We zien dat het stelsel van kwaliteitszorg werkt in de praktijk. Zo is het samenwerkingsverband gestart Connect. De leerlingen die hiervan gebruik maken zijn zo in staat dankzij verregaand maatwerk, soms in combinatie met jeugdhulp, het reguliere onderwijs thuisnabij succesvol af te ronden.

Ondersteuningsplanraad beter in positie brengen Ook de facilitering kan beter. Zo zou er meer tijd en ruimte kunnen zijn om ook de achterban te informeren of waar nodig te consulteren. Het bestuur versterkt daarmee de ondersteuningsplanraad, wat ook nodig is voor goede een tegenspraak.

Versterken van bestuurlijke rol en vergroten eigenaarschap Het bestuur kan de bestuurlijke rol nog versterken. Door bijvoorbeeld te werken met bestuurlijke opdrachten voor schoolbesturen om specifieke ambities te realiseren. Door de uitvoering te beleggen bij de schoolbesturen en scholen ontstaat er ook op dat niveau een groter eigenaarschap. Gebaseerd op rapportage kan het bestuur van het samenwerkingsverband dan het ontwikkelproces monitoren, het gesprek aangaan en daarop ook verantwoording afleggen aan de raad van toezicht.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

We zien dat het bestuur de dialoog gebruikt als een belangrijk instrument om te evalueren en vervolgtacties te bepalen.

Dialoog is kritisch en wordt breed gevoerd De vele overleggen binnen het samenwerkingsverband en tussen de scholen en gemeentelijke partners zijn kritisch en gericht op zowel de dagelijkse praktijk als op ontwikkeling op de langere termijn. Hierdoor blijft het bestuur van het samenwerkingsverband zichzelf en anderen voeden met relevante informatie uit de regio en daarbuiten, om kritisch te blijven werken aan de uitvoering van passend onderwijs.

Ook vinden er gesprekken plaats tussen de verschillende organen van het samenwerkingsverband, zoals de raad van toezicht, de deelnemersraad en de ondersteuningsplanraad. De gesprekken zouden zich nog meer kunnen richten op het functioneren van het samenwerkingsverband, wat gaat goed, wat kan beter en wat moet beter. De uitkomsten van de gesprekken kan het bestuur dan betrekken bij de verantwoording in het jaarverslag.

De ondersteuningsplanraad (opr) voelt zich gezien en gehoord Wel kan het bestuur de opr meer inzetten als kritische gesprekspartner door hen minder reactief en meer proactief mee te nemen in trends en ontwikkelingen en daarover het gesprek te voeren.

Het jaarverslag mist onderwerpen en kan een meer verantwoordend karakter krijgen Het bestuur stelde een informatief jaarverslag op waaruit blijkt dat het zicht heeft op de doorlopen processen en ontwikkelingen in relatie tot het ondersteuningsplan. Wel kan het jaarverslag een meer verantwoordend karakter krijgen wanneer het bestuur de bereikte ontwikkelingen onderbouwt met wat de data-analyse en de gevoerde dialoog aan inzichten oplevert met betrekking tot de beoogde resultaten.

2.3 Overige wettelijke vereisten

Verskil tussen basis- en extra ondersteuning duidelijker beschrijven Het is niet helder welke basisondersteuning er in ieder geval op alle scholen beschikbaar is en wanneer er sprake is van extra ondersteuning. We constateren dat er geen duidelijke afspraken zijn wanneer er een ontwikkelingsperspectief (opp) moet worden opgesteld. Wij hebben vastgesteld dat op de scholen verschillend wordt gedacht over de invulling van de basisondersteuning en extra ondersteuning en dat zien wij terug in de grote verschillen in de schoolondersteuningsprofielen (sop's). De scholen moeten in hun sop beschrijven wat zij aan extra ondersteuning bieden (artikel 2.41, tweede lid, WVO 2020). Formeel vallen deze wettelijke vereisten onder de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur van de school waar de leerling ingeschreven staat. Het samenwerkingsverband kan het betreffende schoolbestuur hier op aanspreken.

Hoofdstuk 3 Resultaten onderzoek opdc Connect

H3.1 Onderwijsproces

OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding

Leerlingen hebben bij de start een ontwikkelingsperspectief (opp) van de school van herkomst. De medewerkers van het opdc verwerken dit samen met de leerling en maken een aanpassing naar een opp passend bij de voorgenomen aanpak op het opdc. De mentoren bespreken de voortgang in het bereiken van de doelen regelmatig met individuele leerlingen. En elke tien weken vindt er een evaluatie van het opp met alle betrokken professionals plaats waar zowel ouders als leerling aansluiten. Ook de school van herkomst en eventueel betrokken jeugdhulpverleners sluiten hierbij regelmatig aan. Dit proces vinden wij zorgvuldig.

Ontwikkelingsperspectief kan vollediger De doelen in het opp zijn echter vrij algemeen, liggen ver in de toekomst (bijvoorbeeld het behalen van een diploma) en voornamelijk op gedrag (executieve functies) gericht. Het opdc kan de opp's aanvullen met cognitieve doelen die op een kortere termijn behaald kunnen worden. Hierdoor is inzichtelijker welke onderwijsresultaten kunnen worden behaald door de ondersteuning op het opdc.

OP3 Pedagogisch-didactisch handelen

Leerklimaat gericht op het individu De focus ligt bij Connect op de individuele behoeften van de leerlingen. De mentoren gaan uit van een prettig en stimulerend leerklimaat, waarbij zij leerlingen op maat helpen. Er is veel persoonlijk contact met iedere leerling. ... De leerlingen ervaren dat zij worden gezien door de mentoren en serieus worden genomen. Dat draagt positief bij aan de ontwikkeling van de leerlingen.

SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur

De professionals binnen Connect hebben oog voor wat de leerlingen nodig hebben en zorgen er met elkaar voor dat ze dat hen ook bieden.

Hoofdstuk 4 Resultaten verificatie-activiteiten

Basisondersteuning

Onze bevindingen De scholen handelen naar het uitgangspunt om thuisnabij en zo inclusief mogelijk onderwijs voor iedere leerling te creëren. De scholen hebben veel hart voor de leerlingen. Vanuit de missie om leerlingen zo lang mogelijk op de school te houden organiseren de scholen veel ondersteuning voor de leerlingen. De ondersteuning kan op de scholen ook heel laagdrempelig plaatsvinden. Voorbeelden van deze ondersteuning op de verschillende scholen zijn de begeleiding door de mentor, een dyslexieprotocol, begeleiding door de schoolmaatschappelijk werker, de time-out procedure en de inzet van leerlingcoaches.

Uit de documentatie en gesprekken is alleen niet bij alle scholen voldoende duidelijk geworden wanneer bij deze ondersteuning sprake is van de basisondersteuning en wanneer dit dient te worden gerekend onder de extra ondersteuning. Hier kan door de scholen nog meer duidelijkheid in worden verschaft, zodat het voor leerlingen en ouders helder is wat onder basisondersteuning valt. Tevens is dan helder wanneer een ontwikkelingsperspectief (opp) wordt opgesteld, waarin ouders ook instemming hebben op het handelingsgedeelte.

Schoolondersteuningsprofiel

Onze bevindingen De scholen hebben het beleid over ondersteuning op de school opgeschreven in een onderwijsondersteuningsplan in plaats van in een schoolondersteuningsprofiel. In dit plan van de scholen lezen wij de gebieden als beschreven in het ondersteuningsplan niet terug. Daarbij vinden wij ook geen zelfevaluatie of kijkwijzer terug in de plannen die aangeven in hoeverre de scholen de ondersteuning kunnen bieden. Voor ouders of leerlingen is op basis van het onderwijsondersteuningsplan lastig vast te stellen welke ondersteuning de school wel, maar ook niet kan bieden. Een risico dat hierdoor kan ontstaan is dat de verwachtingen van de ouders of leerlingen en wat de school daadwerkelijk kan bieden niet overeen komen. De scholen kunnen dit risico verkleinen door in hun plan meer precies te omschrijven wat wel, maar ook niet aan ondersteuning kan worden geboden op de school.

In de praktijk blijkt overigens dat de scholen veel ondersteuning bieden en zich vergaand inspinnen om de leerling binnen de school te houden, wat positief is. Het aantal doorverwijzingen door de scholen naar het voortgezet speciaal onderwijs (vso) is dan ook laag.

Ontwikkelingsperspectief

Onze bevindingen Wel merken wij op dat de handelingsadviezen in het opp concreter kunnen. Het opp wordt nu soms meer gezien als registratie van de ondersteuning die wordt geboden en geeft de docent maar beperkt handvatten in het kunnen bieden van ondersteuning aan de leerling. Hier valt nog winst te behalen door juist handelingsadviezen te formuleren die docenten ondersteunen in het realiseren van passend onderwijs

Betrekken van ouders

Informatie en communicatiestromen verbeteren Het is de afspraak dat scholen ouders informeren over de mogelijkheden van passend onderwijs en de afgesproken procedures daarin volgen. We hebben opgehaald dat ouders soms ervaren dat het (te) lang duurt voordat extra ondersteuning mogelijk is. Het ondersteunpunt, wat nog in ontwikkeling is, kan in deze leemte een belangrijke rol spelen. Het samenwerkingsverband kan bovendien scholen stimuleren de nieuwswaardige berichten over passend onderwijs binnen de regio van het samenwerkingsverband ook te delen met de ouders.

Handelingsgericht werken/professionalisering

Onze bevindingen Docenten worden actief geïnformeerd wanneer voor een leerling een opp is opgesteld. In sommige gevallen maakt de teamleider ook een groepsoverzicht van de leerlingen om zo de informatie inzichtelijk te maken voor de docent. Niet op alle scholen wordt er gewerkt met deze groepsoverzichten, terwijl wij zien dat deze overzichten bijdragen aan het omzetten van de handelingsadviezen in de klas waar meerdere leerlingen zitten met een opp.

Passend onderwijs wordt meegenomen in de professionalisering van de docenten. Op eigen initiatief, of op initiatief van de scholen kunnen docenten opleidingen of cursussen te volgen ten aanzien van passend onderwijs. Soms wordt ook binnen de school gekeken of een personeelslid bepaalde expertise heeft die kan worden ingezet. De scholen geven wel aan dat hier nog ruimte voor verbetering ligt. Een aantal partijen binnen de scholen zouden ook nog graag verbeteren door het structureel laten plaatsvinden van collegiale visitatie en consultatie om zo van elkaar te kunnen leren.

